

CUM SĂ ÎNȚELEGEM ARTA?

HOW TO UNDERSTAND ARTS?

Lilia PORUBIN,
doctor, conferențiar universitar,
Institutul de Relații Internaționale din Moldova

Întrebarea firească care ne apare când intrăm în contact cu o bună parte din operele de artă produse la ora actuală este *Cum să înțelegem arta?* Pe bună dreptate, întrucât ce a devenit arta în secolul al XXI-lea și la ce servește, dacă orice lucru reciclat sau obiect din cotidian, ce nu prezintă interes artistic, pretinde să fie o operă mai valoroasă decât un Grigorescu sau un Renoir? Cum rămâne cu frumusețea, dar cu măiestria tehnică? Oare acestea nu mai contează? Sunt oare acestea doar întrebări retorice?

O îndelungă căutare de răspunsuri implică apariția unui volum, așteptat îndelung de bibliotecile noastre, care va fi, fără îndoială, un suport de neprețuit pentru toți cei interesați de artă, pe motive profesionale sau culturale.

Este vorba de un mic dicționar de termeni/noțiuni/fenomene artistice, intitulat *AbeCedar. Cum să înțelegem arta azi. (ABéCédaire. Comprendre l'art d'aujourd'hui)*. Coordonare Maia Morel, Côte Saint-Luc, Québec, Canada, *Éditions Peisaj*, 2013.

Volumul se vrea un ghid uzual de manifestări artistice din Republica Moldova și prezintă materia esențială, necesară pentru a înțelege creația artistului contemporan.

Cartea conține un *avant-propos* și cuprinde 52 texte aranjate în ordine alfabetică, ilustrate cu opere de artă

ale artiștilor plastici din Republica Moldova.

Trebuie să precizăm că scopul lucrării nu rezidă în prezentarea exhaustivă a tuturor genurilor, tipurilor și speciilor de artă existente. Într-un demers mai modest, dar și mai eficient, se punctează reperele mai importante din istoria recentă a artelor din spațiul pruto-nistean și se prezintă, succint, cu ajutorul imaginilor, tendințele actuale în creația artistică din spațiul cultural al Republicii Moldova.

La conturarea celor 52 de texte și-au adus contribuția trei echipe de specialiști din medii diferite (academic, universitar și studentesc), care s-au problematizat în raport cu transformările intervenite în artele vizuale pe parcursul ultimelor două-trei decenii, raportându-le la contexte bine definite (spațial, social, politic și cultural). Textele se prezintă fie în forma unor scurte eseuri (invitând cititorul la discuții), fie a unor note, dialoguri sau interviuri (proponând informații pertinente), fie a unor exemple concrete (care se referă la dificultățile posibile, care pot apărea în fața publicului mai vast).

Membrii echipelor de documentare au avut onoarea și plăcerea de a colabora, într-o adevărată fuziune de idei, cu artiștii plastici, ale căror opere au ilustrat AbeCedar-ul.

Volumul nu este doar o sursă complementară pentru aprecierea practicilor artistice întâlnite în Republica Moldova, el propune, de asemenea, mai multe piste de reflecție asupra artelor vizuale în ansamblu și, pentru a înscrie practicile artiștilor din Republica Moldova în contextul artistic mondial, unele texte sunt însoțite de „reper”, adică de o scurtă listă (propusă cu titlu indicativ).

Mai mult decât atât, textele și referințele sunt traduse în limba franceză, ABeCedarul fiind, pentru arta de la noi, o ocazie de a o face cunoscută, în egală măsură, publicului românofon și francofon, iar pentru actorii din lumea artelor – artiști, critici, colecționari, cercetători din ambele câmpuri lingvistice – un prilej de

reflecție asupra proceselor artistice și asupra transformărilor care se produc în spațiul cultural moldovenesc la etapa actuală.

Acest volum elegant a fost îngrijit de dna doctor conferențiar Maia Morel, *Université de Montréal*, Québec, Canada originară din Republica Moldova. Editarea lucrării a fost posibilă grație unui sprijin financiar din partea Fundației Soros pentru o Societate Deschisă (*Fundation Open Society Institute*), Elveția, și a Agenției universitare a Francofoniei (Antena din Chișinău).

Volumul va fi pus, în mod gratuit, la dispoziția bibliotecilor din Republica Moldova și, în același timp, poate fi accesat pe site-ul <http://peisaj.ca>.

